

NORDÖL 5/2023

Pohjoismaisten erikoislääkäriyhdistysten vuosittainen kokous pidettiin tänä vuonna Norjan Stavangerissa 30.5 – 1.6.2023. Kokouspaikkana oli viimevuotiseen kuninkaalliseen ruotsalaismiljööhön verrattuna rouheampi, remontin keskellä ollut hotelli, jossa kokouspäivät venyivät aamusta iltamyöhään.

NordÖl on tärkeä keskustelufoorumi pohjoismaisten erikoislääkäreiden työoloihin, -tapoihin ja -sopimuksiin liittyvien ongelmien hahmottamiseksi ja ratkaisuehdotusten löytämiseksi. Kokouksen aikana laadittiin perinteisesti myös yhteinen julkilausuma. Tänä vuonna aiheena oli lääkäreiden työtehtävien siirto muille ammattiryhmille, ja miten tällaiset tehtävänsiirrot tulisi vastuullisesti toteuttaa. Julkilausuma löytyy osoitteesta nordol.org.

Erikoislääkäripula herättää huolta kaikissa osallistujamaissa. Ehdotimme laajempaa keskustelua kestävästä rekrytoinnista; kehittyvistä maista tulevien terveydenhuoltoalan ammattilaisten ”tuonnista” ja sen heijastevaikutuksista lähtömaihin. Aiheesta ei mielestämme ole laajempaa keskustelua käyty. OECD-tilastojen mukaan mm. hoitajia on Suomessa EU-maista eniten, joten pelkkä koulutusmäärien lisäys ei ratkaise ajankohtaisia, Pohjoismaissa yhteisinä koettuja ongelmia.

Nostimme keskusteluun pohdintaa lääkäreiden työssäjaksamisesta, toimivista yhteistyömalleista julkisen ja yksityissektorin välillä, päivitimme HVA-uudistuksen nykytilaa ja spekuloidimme vastikään valitun hallituksen tulevilla sote-linjauksilla. Videoklippi Käärijää imitoivasta erikoislääkäristä kevensi painavampien aiheiden lomassa.

Tanskassa oli huolta suunnitelmista vähentää erikoissairaanhoidosta vastaavien alueiden määrä viidestä kahteen. Tämän pelättiin johtavan pitkiin työmatkoihin työnantajan päättäessä työtekopaikat alueiden sisällä. Ruotsissa suurin ajankohtainen huoli liittyi sairaalapaikkojen vähyyteen ja kohtuuttomiin tehostamispaineisiin, mistä eräänä esimerkkinä absurdeinkin pidettyjen ”tehohoitobussien” luominen.

Ruotsissa pinnalla oli myös lääkäreihin kohdistuva väkivallan uhka. Erinäiset yksittäistapaukset olivat johtaneet pohdintaan, voisiko sairauskertomusjärjestelmästä peittää lääkäreiden nimet. Suomessahan työntekijään kohdistunut lievä pahoinpitely on ollut yleisen syytteen alainen rikos vuodesta 2011 lähtien, mikä herätti kiinnostusta ruotsalaisdelegaatioissa. Tanskassa osa viranomaistoiminnasta tehdään jo anonyymisti; mm. poliiseilla on univormuissaan numerot nimien tilalla.

Norjassa reseptikirjoitusoikeus yhdistyy työtehtäviin jopa niin, että Norjan Overlegeforeningenin puheenjohtajaksi vastikään valitulla kirurgilla ei ole mahdollisuutta laatia reseptejä edes itselleen, koska kokopäiväinen järjestötyö ei sisällä potilaskontakteja.

Lisäksi sairaalarakentamisen ongelmat konkretisoituivat norjalaiskollegoiden esitellessä budjetoinnin haasteita; tarvittavat lisä- tai korjausrakentamiset on otettava samasta budjetista, eikä erillistä rahaa ole allokoitu. Terveysmenojen kasvaessa ei lisärakentamiseen ole edellytyksiä.

Matkustaminen naapurimaahan ei aina ole sujuvaa; vaihtolennot ja niiden aikataulut, jatkoyhteyksien sovittaminen ja viiveet turvatarkastusjonoineen turhauttavat, ja kahden ja puolen päivän kokousmatkaan kului käytännössä koko työviikko. Toisin kuin muille, kokouspäiviltä palkan saaneille osallistujille, meille suomalaisdustajille järjestötoiminta vaikuttaa ajoittain lähinnä kalliilta harrastukselta...

Tiiviit päivät ja matkustamisen rasitukset kuitenkin haalistuvat ja päällimmäiseksi nousee ilo ihmisten tapaamisesta, vilkkaista keskusteluista ja uusista näkökulmista arkipäivässä kohdattuihin ongelmiin. Lisäksi on virkistävää huomata, että aivan kaikki asiat eivät Suomessa ole kovin huonolla tolalla; Lääkäriliiton asema vahvana terveystoimijana säilyy jatkossakin, ja toivoaksemme myös reseptikirjoitusoikeus yhtenä lääkärin ammatillisen autonomian kulmakivenä.

Kokous oli jälleen sopivan rento ja tunnelma välitön, keskustelu oli vapaamuotoista ja inspiroivaa, ja pohjoismainen yhteenkuuluvuuden tunne kantaa pitkään kokouksen jälkeenkin. Suosittelemme ehdottomasti osallistumaan yhteisiin kokouksiin, joissa saa paitsi uusia ajatuksia, myös uusia ystäviä. Ensi vuonna Tanskaan, lämmin suositus!

